

خورد با فضای اقتصادی اما هر چقدر که پیش رفت تا انتهای داستان همه چیز سیاسی جلوه می کرد و حتی چندین دیالوگ پر رنگ سیاسی که در ذهن مخاطب حک شد و جود داشت. باز این باعث نمی شود سریال شما را یک سریال سیاسی بدانیم؟

امینی: درام داستان تا جایی به سیاست، فرهنگ، اقتصاد و اجتماع مرتبط شد و ما با هر چهار زمین بازی مرتبط بودیم. **افشار:** اتفاقاً در طول سریال به حوزه اقتصادی توجه ویژه‌ای شده بود، بدین معنی که همه این داستان‌ها به نوعی مرتبط با تحریم‌هایی بود که غربی‌ها و آمریکا پیش گرفتند و به اقتصاد و معیشت مردم ما ضربه زدند و این مأموریتی بود که تحلیل‌هایش از همین شبکه و سرویس جاسوسی نشأت می گرفت.

با یاد بیذیریم که در داستان پردازی هیچ شیئنتی صورت نگرفته است؛ مذاکرات ژنو کاملاً درست و در جای خود با قصه پیوند خورد؟

امینی: ما کاملاً بر اساس پرونده جلو رفتیم شما اگر بخواهید در حوزه سینما حرف بزنید وزارت ارشاد باید قبول کند و بیوست جامع آن را بدهد که بگوید این پروانه ساخت یا پروانه نمایش را بدهم یا نه! ما هم در موضوع ساخت این سریال که پرونده اصلی آن در مورد «جیسون رضاییان» بود پیش مرجع ذی صلاح این موضوع رفتیم؛ منعی که پرونده جیسون روی میزش بود و در موردش کار کرده بود و از ابتدا تا انتهایش را در دست داشته و با استنادات مکتوب همه چیز داشته است. تحقیق و پژوهش کردیم و فیلمنامه نوشتیم حالا شاید در این میان قوه قضاییه، ارشاد، مجلس، کمیسیون فرهنگی و... هر کدام نکته‌ای از زاویه دید و سمت خودشان بگویند. پژوهش روی این پرونده سه سال طول کشید این قدر که با سواس عمل کردیم تا غلو نکنیم و بر اساس استنادات جلو برویم.

دوست دارم بدانم نظر و پیام سیاسی و اجتماعی شما دو نفر به عنوان تهیه کننده و کارگردان چقدر روی داستان تاثیر داشت؟

امینی: اصلاً و کاملاً بر اساس استنادات جلو رفتیم. مگر کسی در این جامعه می تواند چیزی را تحریف کند. مگر تلویزیون جرأت می کند چیزی تحریف شده را پخش کند؟ مملکت بی صاحب نیست که بدون استناد و صرفاً بر اساس نظر شخصی سریال ساخته شود و اجازه پخش هم بگیرد.

افشار: نکته‌ای که مجتبی امینی می گوید درست است. من صحبت‌های دکتر محمد جواد ظریف را هم شنیده‌ام. جدا از این که منابع و مراجع کاملاً جدی و دقیق هست خود دکتر ظریف در جایی گفتند که ماجرای «جیسون رضاییان» با مذاکرات

عکس‌ها: سهیل صلاحی زاده

مردم عادی یا پایین دست جامعه با این موضوع دست و پنجه نرم نمی کنند. پس وقتی قرار است اتفاقی بیفتد ظرفیت‌هایمان را هم بالا ببریم. اگر قرار است در بازه حوزه امنیتی و جاسوسی سکوت کنیم دست‌تورالعملی در مجلس ارایه شود که هیچ کس حق ساخت سریال در مورد سوژه‌های امنیتی ندارد چون مصلحت است. ما هم بر اساس قانون نمی سازیم چون قانون مصوب شده کسی کار امنیتی انجام ندهد ولی وقتی قانونی مصوب نشده و آزادی هست، مشخص است اگر دست روی این سوژه بگذاریم صدای یک عده بالا می‌رود چون هیچ کشوری هیچ ابر قدرت جهانی نمی تواند بگوید در حوزه امنیتی کشور ما هیچ اتفاقی نمی افتد و مشکلات امنیتی نیست. این همه جای دنیا اتفاق می افتد چون جنگ‌ها همیشه بر سر قدرت بوده است. حالا چون مخاطب دوست دارد برود سمت این موضوع، ظرف باید بزرگ شود. نکته‌ای که جواد افشار گفت هم درست است. پسر نوح با بدان بنشست، حضرت نوح (ع) برای ما همان حضرت نوح (ع) هست. ولی پسرش از قافله جدا شد و رفت اگر قرار است یک تخطی از اقوام مسئولان کشور وجود داشته باشد قرار نیست آن شخص زیر سوال برود چون من هم ممکن است اشتباه کنم پدرم نباید زیر سوال برود! فرزند من هم ممکن است اشتباه کند من نباید زیر سوال بروم! اصلاً موضوع سیاسی نیست و در دنیا اتفاق می افتد مثلاً در آمریکا یکی از کاندیداها به خاطر یک مسئله‌ای که با یک خانم داشت کنار گذاشته می شود اما یکی مثل ترامپ که هزار تا حاشیه دارد را کنار نمی گذارند یک چیز بدیهی است.

از بحث دور نشویم سریال شما یک سریال سیاسی بود یا صرفاً امنیتی؟

امینی: «گاندو» یک پروژه جاسوسی - امنیتی است. در صورتی که یک پیوست به سیاست دارد و نمی شود از آن جدا کرد اما ژانر آن جاسوسی - امنیتی است. مگر ژانر جاسوسی - امنیتی را می شود از سیاست جدا کرد؟ می شود چسباند به حوزه کشاورزی، اجتماعی، اقتصادی و... یعنی همه حوزه‌ها با آن در ارتباط هستند. ژانر امنیتی - جاسوسی در ذات خود با همه جوانب در ارتباط است.

به و انحراف کشیده شد، اما نوح هم با وجود هدایتش به مسیر الهی خود ادامه داد و هم از طرف جامعه و هم از سوی خداوند اتفاقاً خیلی هم مورد تایید واقع شد. اگر به ما اجازه می دادند که ما هم همانی که می خواستیم را بگوییم این طور می شد، که یک مقام بلند پایه کشور یکی از اقوامش خلافی را مرتکب شده که مورد پیگرد دستگاه‌های امنیتی قرار گرفته هیچ ربطی به او ندارد.

اما متأسفانه این اجازه داده نشد و حاشیه را ایجاد کرد و یقه دو طرف را گرفت و همین موضوع شائبه‌ای در مخاطب به وجود آورد یا اگر نبود هم به آن الصاق کرد. حالا دیگر مخاطب می تواند متصور شود هر خلافی را می شود سانسور کرد و دیگر متأسفانه حد و اندازه سانسور نزد مخاطب شفاف نیست. ما می دانیم چه چیزی سانسور شده اما مخاطب می تواند یک دنیا خیالیافی کند؛ این داوری زود هنگام باعث شد هر دو طرف ضربه بخورند و ما را نیز مورد تخطئه قرار بدهند و گرنه ما که کار را از مراجع ذی صلاح گذرانده بودیم و قصدمان تخریب هیچ دستگاه و مقامی نبود فقط با افرادی کار داشتیم که خلافی مرتکب شده‌اند.

مجتبی امینی: زمانی ظرفیت‌ها کم بود و سمت هر قشری برای کار کردن می رفتیم ناراحت می شدند؛ معلم، دکتر، پرستار و... دست روی هر گروهی می گذاشتیم نمی شد فیلم ساخت، هنوز هم به نظر همین طور است؛ پس این ظرفیت چه زمانی به وجود می آید ما که مدعی هستیم. در همه جای دنیا همه فضای روشنفکری خودشان را دارند، به آزاداندیشی می‌بالند و به گفتمان تکیه می کنند. در تمام دنیا برای صنوف ارزش قائل هستند اما خیلی آزاداندیشانه فیلم‌های مرتبط می سازند. اینجا این طور نیست؛ زمانی «شوکران» سروصدا کرد، یک زمانی فیلم دیگری سروصدا کرد و... بالاخره ژانر جاسوسی و امنیتی در حرفه تولیدات تصویری جایش خالی است و وقتی مردم از آن استقبال می کنند یعنی مردم تشنه این ژانر هستند. باور کنید مخاطبان تلویزیون از عشق‌های مثلثی و مواردی که حتی در دست تولید هست خسته شده‌اند. چنین ژانری وقتی مخاطب دارد و مخاطبش دنبالش می گردد قاعدتاً در رده‌های بالای کشور اتفاق می افتد نمونه بارز سریال «۲۴» آمریکایی هست که در فصل‌های مختلف ساخته می شود که نه تنها در آمریکا بلکه در ایران هم مخاطب دارد و جذاب هست. با نزدیکان رئیس جمهور آمریکا و نزدیکان مجلس سنا در فیلم وارد حاشیه می شود، جزو سوژه‌های اصلی قرار می گیرد و با آزادی تمام در آمریکا پخش می شود و مردم ارتباط برقرار می کنند و اینجا هم همین طور هست که در مورد مقامات ارشد یک کشور باید کار ساخته شود. هیچ وقت